



- OSNOVNIM ŠOLAM
- OSNOVNIM ŠOLAM S PRILAGOJENIM PROGRAMOM
- GLASBENIM ŠOLAM
- ZAVODOM ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE OTROK IN MLADOSTNIKOV S POSEBNIMI POTREBAMI

Številka: 6030-3/2024/4

Datum: 9. 1. 2024

Zadeva: Pregled osebnih predmetov učencev

Na Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje (v nadaljevanju: ministrstvo) smo preučili različne možnosti, ki bi šolam omogočale izvajanje pregleda osebnih predmetov učencev. Gre za enega od mogočih načinov zagotavljanja varnosti oziroma preprečevanja nevarnih ravnanj v šolskem prostoru. Z ukrepi za zagotavljanje varnosti je šola dolžna zagotoviti splošno pravico do varnosti na svojem področju, kot tudi upoštevati pravico do zasebnosti posameznika, upoštevajoč dejstvo, da se je posameznik dolžan podrediti obveznostim/dolžnostim, ki veljajo v šolskem prostoru. Področje šolskega prostora šola določi s hišnim redom, pravila šolskega reda pa lahko uveljavlja tudi na drugih površinah in lokacijah, kjer izvaja organiziran vzgojno-izobraževalni program.

Zakonski okvir za pregledovanje osebnih predmetov posameznikov z namenom zagotavljanja varnosti oziroma preprečevanja nevarnosti je opredeljen v Zakonu o osnovni šoli (Ur. l. RS št. 81/06 in nasl. – v nadaljevanju ZOsn). ZOsn osnovnim šolam nalaga dolžnost sprejetja različnih internih pravnih aktov, ki urejajo področja varnosti otrok in opredeljujejo vzgojne postopke. 31.a člen ZOsn določa, da mora šola sprejeti **hišni red**, v katerem opredeli ukrepe za zagotavljanje varnosti. Šola mora sprejeti tudi **vzgojni načrt** (60.d člen) in na njegovi podlagi **pravila šolskega reda** (60.e člen); v slednjih šola natančneje opredeli dolžnosti in odgovornosti učencev, načine zagotavljanja varnosti, pravila obnašanja in ravnanja, določi vzgojne ukrepe za posamezne kršitve pravil in drugo. Vzgojni načrt in pravila šolskega reda sprejme svet šole po postopku, ki velja za letni delovni načrt, pri pripravi pa sodelujejo strokovni delavci šole, učenci in starši. Strokovni delavec šole lahko izvede pregled osebnih predmetov učenca zgolj pod pogojem, da je tovrsten ukrep ustrezno opredeljen v hišnem redu šole, v pravilih šolskega reda pa šola natančno opiše postopek pregleda.

Pregled osebnih predmetov je lahko izveden izključno pri posamezniku, za katerega se sumi, da ima pri sebi predmete, s katerimi bi lahko ogrozil svoje življenje ali zdravje oziroma zdravje in življenje drugega, pri čemer je treba spoštovati dostojanstvo učenca. Pregled osebnih predmetov lahko izvede samo ravnatelj ali oseba, ki jo ravnatelj pooblasti, na podlagi sprejetega postopka v pravilih šolskega reda. Postopek pregleda vključuje naslednje elemente:

1. Cilj pregleda

Pregled osebnih predmetov mora imeti jasno opredeljene cilje, kot so preprečevanje vnosov nevarnih predmetov, prepovedanih substanc, orožja ali drugih predmetov, ki bi utegnili ogroziti življenje ali zdravje učenca ali drugih oseb.

2. Zakonitost, transparentnost in zasebnost

Pregled mora biti opravljen skladno z veljavno zakonodajo in pravili šolskega reda, postopki pregleda morajo biti transparentni, da se ohrani zaupanje med šolo, učitelji, starši in učenci. Pregled mora spoštovati pravico do zasebnosti učenca in ne sme vključevati občutljivih osebnih stvari, ki niso povezane z varnostjo.

3. Izvedba postopka pregleda

Kdo izvede postopek?

Postopek lahko izvede samo ravnatelj ali oseba, ki jo ravnatelj pooblasti.

Kdo so prisotni v postopku?

Poleg učenca in ravnatelja oz. pooblaščenih oseb mora sodelovati vsaj še ena polnoletna oseba, zaposlena na šoli. To je lahko zaupnik, ki ga izbere učenec, ali oseba, ki jo določi ravnatelj. V tem primeru je priporočljivo, da je ta oseba svetovalni delavec.

Kje se postopek izvede?

Postopek se izvede v prostoru, ki omogoča zagotavljanje dostojanstva učenca, na primer v pisarni ravnatelja ali šolske svetovalne službe.

Kako se postopek evidentira?

O pregledu se napiše zapisnik, v katerem se opredelijo morebitni nadaljnji vzgojni in drugi ukrepi (npr. obveščanje lokalno pristojnega centra za socialno delo, policije ipd.).

4. Spoštovanje etičnih standardov

Zavedamo se, da z možnostjo pregleda osebnih predmetov dajemo šolam velika pooblastila, saj bodo v posameznih primerih s svojim ravnanjem posegale v integriteto posameznika bistveno bolj, kot to izvajamo danes. Zato se moramo vsi skupaj zavedati, da gre za postopek, ki ga šole uporabijo odgovorno, skladno z najvišjimi etičnimi standardi in zgolj v skrajnih primerih, v primerih neposredno zaznane grožnje in ko z drugimi aktivnostmi ne morejo zagotavljati varnosti.

Šolam predlagamo, da pred sprejetjem internih aktov celoten proces oblikovanja pristopa k zagotavljanju varnosti ustrezno dogovorijo z vsemi organi šole, vključno s starši in učenci z zavedanjem, da gre z vidika varnosti v šolskem prostoru za največje koristi za vse vključene. Šola mora biti varen prostor za vse, z jasnimi pravili vedenja, pri čemer spodbujamo spoštovanje raznolikosti in medsebojno strpnost.

S spoštovanjem,

Rado Kostrevc
v. d. generalnega direktorja

Direktorat za predšolsko vzgojo
in osnovno šolstvo